

**7^ο Συνέδριο «Ελληνική Γλώσσα και Ορολογία»
Αθήνα, 22-24 Οκτωβρίου 2009**

Σάββατο, 24 Οκτωβρίου 2009

Ανοικτή συζήτηση:

**Αντιμετώπιση της ορολογίας στην ανώτατη εκπαίδευση
Διδάσκοντες – Διδακτικό υλικό – Διδασκόμενοι**

Συντονιστής: Θεοδόσης Τάσιος, ομότιμος καθηγητής ΕΜΠ

Συνομιλητές: Κώστας Ευσταθίου, καθηγητής Αναλυτικής Χημείας, ΕΚΠΑ

Γιάννης Κάβουρας, καθηγητής Πληροφορικής, ΟΠΑ

Μαρίνα Πανταζίδου, επίκουρος καθηγήτρια Σχολής Πολιτικών Μηχανικών ΕΜΠ

Κατερίνα Τοράκη, συντονίστρια της Επιτροπής ΕΛΟΤ/ΤΕ21

Τατιάνα Βαλεοντή, φοιτήτρια Ιατρικής, ΕΚΠΑ

Κατερίνα Τοράκη

**Οι Θησαυροί ως εργαλεία πρόσβασης στην πληροφορία και στη γνώση
και η συμβολή τους στην εκπαιδευτική διαδικασία**

Η “πληροφοριακή έκρηξη”, το “πληροφοριακό χάος”, αλλά και ο “πληροφοριακός πλούτος” μας κάνουν ή και μας υποχρεώνουν να αναζητούμε τρόπους για εύκολη πρόσβαση στις πληροφορίες που χρειαζόμαστε, που μας είναι αναγκαίες ή απαραίτητες, που επιθυμούμε, που μπορούμε να έχουμε. Κάνοντας λόγο για τις ιδιότητες της πληροφορίας, λέμε ότι:

- Μειώνει την αβεβαιότητα (αταξία – εντροπία).
- Μπορεί να είναι αληθής ή ψευδής.
- Μπορεί να είναι νέα ή αυξητική.
- Μπορεί να διορθώνει ψευδή πληροφορία.
- Μπορεί να επιβεβαιώνει και/ή να συμπληρώνει υπάρχουσα πληροφορία.
- Έχει αξία σε ό,τι αφορά το περιεχόμενο και την επικαιρότητα.

Οι χρήστες – ερευνητές, φοιτητές, πολίτες, ενδιαφερόμενοι που έχουν ανάγκη/επιθυμία πληροφόρησης σύμφωνα με τα παραπάνω, προβαίνουν σε αναζήτηση πληροφοριών και σε ανάκληση/ανάκτηση πληροφοριών και δεδομένων, σύμφωνα με τις ανάγκες τους ή/και σύμφωνα με τις δυνατότητες που έχουν οι ίδιοι ή με τις δυνατότητες που τους παρέχονται από τα συστήματα πληροφόρησης.

Τι σημαίνει αυτό; Οι παραγωγοί των συστημάτων πληροφόρησης θα πρέπει να βοηθήσουν/κατευθύνουν τους χρήστες σε ποιές πληροφορίες και σε ποια δεδομένα θα έχουν πρόσβαση ανάλογα με τα ερωτήματα που θέτουν στη φάση της αναζήτησης, τότε δηλαδή που διατυπώνεται η απορία, η επιθυμία για πληροφόρηση, για γνώση. Όσο δε για τις δυνατότητες που οι ίδιοι οι χρήστες έχουν ή δεν έχουν, αυτό θα εξαρτηθεί από την εκπαίδευση στη χρήση αυτών των συστημάτων, αλλά όχι μόνο.

Επομένως, η οργάνωση και η διαχείριση των πληροφοριών και της γνώσης είναι στοιχεία καθοριστικά για την πληροφόρηση, δηλαδή για την ικανοποίηση αναγκών που απορρέουν από τις παραπάνω ιδιότητες της πληροφορίας.

Τα συστήματα πληροφόρησης διαθέτουν εργαλεία για την αναζήτηση και την πρόσβαση στις πληροφορίες, στις κατάλληλες πληροφορίες, υπακούοντας σε μηχανισμούς που επιδιώκουν την ισορροπία ανάμεσα στην ανάκληση και στην ακρίβεια του αποτελέσματος, ανάμεσα δηλαδή στο πόσες και ποιες πληροφορίες θα δοθούν στους χρήστες.

Οι θησαυροί αποτελούν τέτοια εργαλεία για την οργάνωση της γνώσης και για την αναζήτηση στη γνώση. Έχουν δομημένη μορφή θεματικών ευρετηρίων και για την κατασκευή τους ακολουθούνται κανόνες και οπωσδήποτε τα βασικά πρότυπα Ορολογίας ISO 704 και ISO 1087-1 & 2 (ΕΛΟΤ 402 και ΕΛΟΤ 561-1 & 2 αντίστοιχα). Βασίζονται στις σχέσεις ιεραρχίας, ισοδυναμίας, συσχέτισης..

Παριστάνουν ένα πεδίο γνώσης, με περιεχόμενο τα συστατικά του στοιχεία διατυπωμένα με κατάλληλη/ορθή/καθιερωμένη ορολογία και με τις σχέσεις με άλλα στοιχεία αντίστοιχων χαρακτηριστικών και ιδιοτήτων.

Ένα παράδειγμα:

χώροι διάθεσης απορριμμάτων

AO landfills

OK οικισμοί - οικισμοί ανθρώπων
περιβάλλον - φυσικοί πόροι

XA χωματερές
χώροι ταφής απορριμμάτων

ΠΟ1 μη δομημένες περιοχές

ΠΟ1 περιβάλλον - φυσικοί πόροι

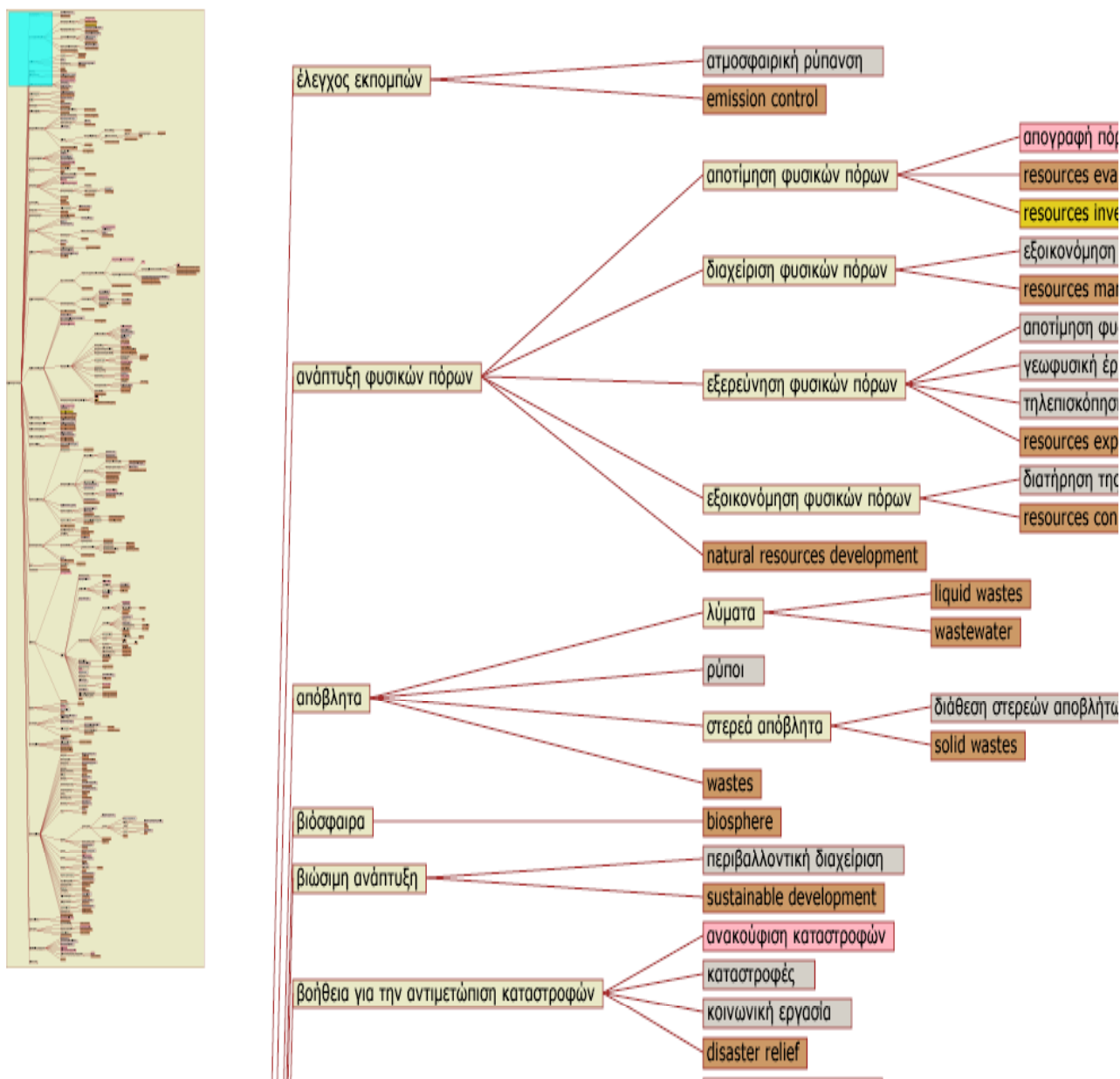
ΕΟ1 χώροι υγειονομικής ταφής απορριμμάτων

ΣΟ απορρίμματα
διάθεση στερεών αποβλήτων
διαχείριση αποβλήτων

Πηγή Gemet

Πλατύτεροι όροι του όρου **χώροι διάθεσης απορριμμάτων**: περιβάλλον - φυσικοί πόροι, μη δομημένες περιοχές

Οι θησαυροί δημιουργούνται από τις βιβλιοθήκες για αναζήτηση στους καταλόγους τους, αλλά και σε κάθε πληροφοριακό σύστημα/ψηφιακή βιβλιοθήκη για πρόσβαση στις πληροφορίες που διαθέτουν.

Η συμβολή των θησαυρών στην εκπαιδευτική/μαθησιακή διαδικασία μπορεί να είναι:

- Απλή συμβολή, μαθήματα γλωσσικού πλούτου (π.χ. βρείτε συνώνυμα)
- Αλλά και συμβολή στην παράσταση ενός θεματικού πεδίου με
 - Περιεχόμενα – συστατικά στοιχεία
 - Αναζήτηση/εύρεση ορολογίας - διατύπωση εναλλακτικών μορφών – επιλογή καθιερωμένων
 - Συσχέτιση με άλλα στοιχεία του ίδιου ή άλλου θεματικού πεδίου

Η παράσταση/περιγραφή του θεματικού πεδίου, για να γίνει σωστά, χρειάζεται να γίνει με τη συνεργασία των ειδικών σε κάθε περίπτωση. Η συμβολή των διδασκόντων είναι καθοριστική, υποχρεωτική για τη δημιουργία τέτοιων εργαλείων, που θα περιέχουν τα κατάλληλα και όλα τα σημεία πρόσβασης στις πληροφορίες, στις διάφορες μορφές και εκδοχές τους.

Η αναζήτηση δίνει την ευκαιρία στους διδασκόμενους να έχουν την παράσταση του θεματικού

πεδίου, να χρησιμοποιούν διαφορετικά κλειδιά ως σημεία πρόσβασης, να μαθαίνουν από αυτό και να πλουτίζουν τόσο τον γλωσσικό όσο και τον γνωστικό κόσμο τους.

Ο Θησαυρός ελληνικών Επιστημονικών Όρων είναι ένα εργαλείο που κατασκευάζεται στο πλαίσιο προγράμματος των ακαδημαϊκών βιβλιοθηκών και στοχεύει στη δημιουργία ενός δομημένου θεματικού ευρετηρίου όρων που θα μπορούν να είναι σημεία πρόσβασης στις πληροφορίες ανάλογα με τα ερωτήματα των χρηστών. Ένας θησαυρός αποτελεί οπωσδήποτε ένα σύστημα όρων που έχουν καθιερωθεί σύμφωνα με τους κανόνες οροδοσίας όπως διατυπώνονται στα βασικά πρότυπα ορολογίας, αλλά περιλαμβάνει επίσης σχέσεις ανάμεσα στους όρους και με τον τρόπο αυτό δίνεται η εικόνα, το περιεχόμενο και ο ορισμός κάθε όρου, αλλά επίσης τα περιεχόμενα, το εύρος, η συνολική εικόνα, η παράσταση του θεματικού πεδίου ως όλον.

Τα παραδείγματα μπορεί να είναι πολλά. Πώς θα αναζητήσει ο φοιτητής και κάθε ενδιαφερόμενος εργασίες για το μπετόν, για το μπετόν αρμέ, για τα γκαραζ, για το σεναζ, για τις ξεχυτές, για τα μπεντένια, για το “πράσινο κουτί”, για την τεχνική και για την τεχνολογία. Τα ζητήματα χρήσης της γλώσσας στους χώρους των μηχανικών είχαν παρουσιαστεί στο προηγούμενο συνέδριο της ΕΛΕΤΟ, και είχε καταδειχτεί η ανάγκη συστηματικής δουλειάς, έτσι ώστε να αντιμετωπιστούν τα ζητήματα γλωσσικής ποικιλομορφίας και γλωσσικής ομοιογένειας στο όνομα της πληροφόρησης αλλά και της προστασίας του γλωσσικού και γνωστικού πλούτου.

Παρουσιάζονται παραδείγματα από τον ελληνικό Θησαυρό, καθώς και αντίστοιχες δράσεις από το διεθνή χώρο.